

Kort verslag van de 18^e bijeenkomst van de VNSC

Datum: 20 juni 2018 van 10:00 tot 14:00 uur

Locatie: Imalsogebouw, Thonetlaan 102 bus 2, 2050 Antwerpen

1. Agenda voor de Toekomst

1.1 Langetermijnperspectief Toegankelijkheid

Tijdens het vorige overleg van het Ambtelijk College werd beslist om als doorstart van de Capaciteitsstudie Schelde samen met de stakeholders een plan van aanpak te ontwikkelen voor de opmaak van een systeemanalyse voor de toegankelijkheid van het Schelde-estuarium. Daartoe wordt een aantal workshops georganiseerd worden met de stakeholders, om de verschillende aspecten van toegankelijkheid te benoemen en een gedragen beeld te krijgen van de limieten ervan.

Om het proces te begeleiden, werd EFESO als externe partner gecontracteerd. EFESO is een consultancybureau met nautische achtergrond. De lijst van stakeholders is uitgebreid van 30 naar 45. Een eerste stap in het proces van de systeemanalyse bestaat uit interviews met hen.

Langs Vlaamse zijde is Dieter Sauvage de trekker van dit project en langs Nederlandse zijde Ruud Groen (RWS Z&D).

1.2 Onderzoek en Monitoring

De afgelopen maanden is veel tijd geïnvesteerd om een synthese te maken van de inhoud van het eerste onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst en daar bovendien een leesbare tekst van te maken. Deze synthese zal ook het voornaamste onderdeel vormen van het evaluatierapport dat de VNSC dit jaar opmaakt in het kader van het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium (zie agendapunt 10.1). De opmaak van deze synthese gebeurt in samenwerking met communicatiebureau Pantarein.

In de najaarsvergadering van het Ambtelijk College zal de synthese van de resultaten van het eerste onderzoeksprogramma voorgelegd worden.

1.3 Complex Project Kustvisie

Op 22 december 2017 nam de Vlaamse Regering formeel de startbeslissing, waarmee de onderzoeksfase van het Complex Project Kustvisie werd ingeluid. Momenteel worden de onderzoeksalternatieven gedefinieerd met een blik op het jaar 2100. De onderzoeksalternatieven zullen worden omschreven in de Alternatievenonderzoeksnota (AON). Het streven is om deze AON tegen eind 2018 op punt te stellen. Daarna zal de AON openstaan voor publieke raadpleging. Pas na deze consultatiefase kan het geïntegreerd onderzoek van start gaan. Vlaanderen voorziet de afstemming met Nederland over dit project binnen de VNSC.

1.4 Langetermijnperspectief Natuur (LTP-N)

Het doel van het LTP-N is om samen met stakeholders (de leden van de Schelderaad aangevuld met organisaties waarvan hun betrokkenheid met het thema bekend is) een systeemanalyse uit te voeren over de toestand en ontwikkeling van de natuur in het estuarium. Deze systeemanalyse biedt vervolgens de onderbouwing voor een advies aan het Ambtelijk College over het thema natuur.

In januari/februari van dit jaar is een aantal stakeholders geïnterviewd. Daarna werd een eerste plenaire workshop georganiseerd op 6 maart. Later dit jaar zullen nog drie van dergelijke workshops volgen.

Het verdiepende werk ten behoeve van de eigenlijke systeemanalyse wordt uitgevoerd door een kerngroep van stakeholders die een reële vertegenwoordiging vormt van alle stakeholders. Met deze kerngroep is op 11 april een eerste interactieve sessie gehouden waarbij in een vraag en antwoordaanpak tussen stakeholders en experts dieper werd ingezoomd op de thema's die tijdens de interviews en tijdens de workshops naar boven kwamen. De eerst behandelde thema's waren "waterbeweging en morfologie" en "waterkwaliteit". Een ontwerp van de systeemanalyse wordt voorzien tegen eind 2018.

2. T-2015 evaluatierapport

Op 11 juni werd de definitieve versie van het Evaluatierapport T-2015 opgeleverd. Na het datarapport en het analyserapport is dit het derde en laatste deelrapport dat is opgemaakt in het kader van de evaluatie van alle systeemmonitoring in Westerschelde en Zeeschelde, uitgevoerd in de zesjarige periode 2010-2015. In dit rapport wordt de toestand van het Schelde-estuarium geëvalueerd.

Algemeen kan gesteld worden dat zich in de zesjarige periode na 2009 voor een aantal parameters gunstige ontwikkelingen voordeden. Er zijn geen nieuwe negatieve trends waargenomen. Maar voor een aantal negatieve trends die in de T2009 werden vastgesteld, kan opgemerkt worden dat er geen positieve kentering in deze trends kan vastgesteld worden.

In het najaar zal een thematische workshop georganiseerd worden voor de stakeholders van de Schelderaad om de inhoud van het rapport grondig toe te lichten en daarover in debat te gaan. De conclusies en aanbevelingen van de T2015 zullen, samen met de aanbevelingen die uit het stakeholdersdebat komen, worden opgenomen in het gedeelte "inhoud" van het evaluatierapport dat op grond van het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium wordt opgesteld.

Het evaluatierapport geeft een toestandsbeschrijving die inzicht geeft in relevante trends voor de periode 2010-2015. Wat op basis van dit rapport niet mogelijk is, is het toeschrijven van effecten aan specifieke ingrepen. De VNSC heeft echter wel de ambitie om in de toekomst deze oorzaak – gevolgrelaties te kunnen leggen en zal richting het volgende evaluatierapport T-2021 bekijken of, en zo ja op welke manier, dit kan worden gerealiseerd.

3. Schelderaad

Sinds de vorige VNSC-vergadering kwam de Schelderaad tweemaal bijeen, op 4 december 2017 en op 6 maart 2018. Een discussie heeft plaatsgevonden over het optimaliseren van het functioneren van de Schelderaad en met name over het verbeteren van de joint fact finding vanuit Onderzoek & Monitoring in het kader van het onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst. Naar aanleiding van die discussie is besloten om de vergaderfrequentie te verhogen van 2 naar 3 keer per jaar en om de vergaderingen qua datum in principe vóór de vergaderingen van het Ambtelijk College plaats te laten vinden.

4. Borssele

Vorig jaar werd een akkoord gesloten tussen TenneT, EZ, de Vlaamse Overheid en het Antwerpse Havenbedrijf. Een aantal elementen uit het akkoord, maar ook uit de vergunning, moest nog geconcretiseerd worden in werkplannen. De voorbije maanden heeft hierover meermaals overleg plaatsgevonden tussen TenneT, de VNSC-deskundigen en het Antwerpse Havenbedrijf. Dat overleg is constructief verlopen. Op 15 juni heeft een afsluitend overleg plaatsgevonden tussen alle partijen over de implementatie van de afspraken in de werkplannen.

5. Maatwerkgeul Zeeland Seaports

Zoals gemeld in de najaarsvergadering van 2017, was de aanleg van de maatwerkgeul voorzien voor de periode december 2017-februari 2018. Die planning is gehaald en de maatwerkgeul is eind februari opgeleverd. In mei is de maatwerkgeul gecontroleerd. Daarbij is gebleken dat het profiel nog intact is. Dit is weliswaar kort na aanleg, maar ingeval van instabiliteit zou waarschijnlijk al erosie zijn opgetreden. De komende tijd wordt gewerkt aan een sluitend afsprakenkader over het onderhoud van de maatwerkgeul.

6. Verondieping Schaar van de Noord

In de VNSC-vergadering van 1 december 2017 heeft het Ambtelijk College ingestemd met het alsnog uitvoeren van baggerwerk in de Schaar van de Noord, in het kader van de scheiding zeevaart en binnenvaart. In de voorjaarsvergadering 2016 was daarover afgesproken om het baggerwerk in de Schaar van de Noord uit te voeren als een proefproject en dat VL en NL elk 50% van de kosten voor hun rekening nemen.

Op basis van lodingen vanaf voorjaar 2015 lijkt het een trend te zijn dat de bodem van de vaargeul in het voorjaar rond het streefpeil ligt, om vervolgens vanaf het eind van de zomer tot en met de winter weer te verondiepen tot 20 à 70 cm boven het streefpeil. Indien de Schaar van de Noord inderdaad tussen deze zomer en het najaar weer gaat verondiepen lijkt dat een geschikt moment om te gaan baggeren. In de voorjaarsvergadering 2019 van de VNSC zullen de resultaten van het proefproject Schaar van de Noord worden ingebracht.

7. Ontwikkelingsschets 2010 (OS 2010)

De werkzaamheden in het kader van het Sigmaplan, het Zwin en het Middengebied Westerschelde liggen op schema. Voor de verschillende projecten komt de uitvoering in zicht, of zijn deelprojecten al definitief afgerond.

Vermeldenswaard over de Hedwigepolder is dat de Nederlandse Hoge Raad op 5 januari 2018 het cassatieberoep over de onteigening van de Hedwigepolder heeft verworpen. Dit najaar kunnen de werken op het terrein van start gaan.

8. Nieuwe Sluis Terneuzen

8.1 Algemene stand van zaken

Op 1 maart 2018 nam de aannemerscombinatie Sassevaart het areaal over en is het echte buitenwerk van start gegaan (o.a. Noordwestelijke frontmuur). Naast het reguliere, voorbereidende conditioneringswerk (verplaatsen van de noodstroom, een nieuwe kade, het verleggen van kabels en leidingen, slopen van panden, functieverplaatsingen/onteigeningen, enz.), gaat momenteel veel aandacht uit naar (1) de zogenaamde 'Noordwestelijke frontmuur' als onderdeel van het buitenhoofd, (2) de voorbereiding van het tijdelijke doorvaartkanaal en (3) het opstellen van de 'betoncentrale', een logistiek centrum.

8.2 BOS

Een Beslissings Ondersteunend Systeem voor het Kanaal Gent Terneuzen (BOS KGT) is een belangrijk hulpmiddel bij het optimaliseren van het waterbeheer op het kanaal, met zo min mogelijk hinder voor de scheepvaart. Tijdens de vorige vergadering heeft het Ambtelijk College beslist om de oprichting van het Besturings Ondersteunend Systeem voor het kanaal Gent-Terneuzen (BOS KGT) formeel onder te brengen bij de VSNC. Sinds de vorige vergadering van het Ambtelijk College zijn de afspraken uitgewerkt in een convenant tussen de betrokken partijen (RWS, departement Mobiliteit en Openbare Werken en De Vlaamse Waterweg NV). Na ondertekening van dit convenant kan de VSNC-projectgroep haar werkzaamheden aanvatten.

9. Communicatie

Een nieuw communicatiebureau, HVR Group, verzorgt sinds oktober 2017 de communicatie vanuit de VSNC. De reeds van tevoren geïmplementeerde communicatiestrategie en –producten (website, symposium, nieuwsbrieven, magazine e.d.) worden verdergezet.

Een aandachtspunt daarbij is de timing van de communicatie van monitorings- en onderzoeksresultaten. Dat betreft zowel de resultaten, als het geïntegreerd en in samenhang duiden van de relevantie van de resultaten voor beleid en beheer. Het Ambtelijk College onderstreept het belang van proactieve communicatie en participatie in het proces van de joint fact

finding in het kader van de Agenda voor de toekomst. Een aanbeveling hierover zal worden opgenomen in het evaluatierapport van de Vlaams-Nederlandse samenwerking op grond van het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium.

10. Varia

10.1 Tweede evaluatie o.g.v. het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium

In artikel 9 van “het Verdrag inzake de samenwerking ten aanzien van het beleid en beheer van het Schelde-estuarium” staat dat de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie om de 5 jaar moet nagaan of de doelstellingen van het Verdrag verwezenlijkt zijn. Dit jaar wordt voor de tweede maal werk gemaakt van deze evaluatie.

Voor de onderdelen ‘organisatiestructuur’, ‘instrumenteel’ en ‘externe betrekkingen’ heeft de werkgroep Beleid en Beheer al eerste conceptteksten opgesteld. Deze worden besproken met de stakeholders van de Schelderaad op de eerstvolgende bijeenkomst van 27 juni.

Het inhoudelijk luik krijgt invulling vanuit de werkgroep Onderzoek en Monitoring. Dit wordt gevoed met het T-2015 evaluatierapport (zie agendapunt 2) en de synthese van de resultaten van het eerste onderzoeksprogramma van de Agenda voor de Toekomst (zie agendapunt 1.2).

De inhoudelijke evaluatie kan leiden tot een vervolg op het eerste onderzoeksprogramma van de Agenda voor de toekomst en/of een aanvulling/herijking van de bestaande prioritaire thema’s van de Agenda voor de Toekomst.

Het eindconcept van het evaluatierapport zal worden voorgelegd aan het Ambtelijk College van de VNVC tijdens de najaarsvergadering 2018.

10.2 Complex project 'Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen'

Het Complex Project Extra Containercapaciteit havengebied Antwerpen (CP ECA) bevindt zich in de onderzoeksfase, nl. die van het geïntegreerd onderzoek leidend tot een voorkeursbesluit. Sinds dit voorjaar zijn de resultaten beschikbaar van het ontwerp strategische MER voor het CP ECA.

Om juridische zekerheid te krijgen over de inschatting van de impact op Natura2000-gebieden wordt tijdens de vergadering afgesproken dat voor het project ECA voor de verdere afwerking van de watergebonden elementen van het strategische MER een beroep kan worden gedaan op de aanwezige kennis en expertise binnen de VNVC.

10.3 Vraag CIW om medewerking opmaak sedimentbeheerconcept Scheldestroomgebied

De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) is een Vlaams overlegplatform van de diverse beleidsdomeinen en bestuursniveaus die betrokken zijn bij het integraal waterbeleid en -beheer in Vlaanderen.

De CIW heeft de ambitie om een sedimentbeheerconcept op te maken voor het Vlaamse deel van het Scheldestroomgebiedsdistrict, mede als opstap voor de inbreng van het thema sediment in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. De CIW stelde zowel aan de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC) als aan de Internationale Scheldec commissie (ISC) de vraag om mee te werken aan een overkoepelend sedimentbeheerconcept voor het Scheldestroomgebiedsdistrict.

De ISC besliste in eerste instantie om in het najaar een workshop te organiseren, waarop alle partners hun sedimentbeheer duiden, toelichten welke knelpunten zij nog ervaren en waar zij meerwaarde zien door grensoverschrijdende samenwerking. Op basis van de uitkomsten van deze workshop zal de ISC eind 2018 beslissen of ze al dan niet een overkoepelend (internationaal) sedimentbeheerconcept wil opstellen.

11. Vervolgafpraak

De najaarsvergadering 2018 van de VNSC zal doorgaan op 13 december, van 10:00 – 14:00 uur.